

ימים ירוקים

אסתר ראב

אסתר ראב

עיבוד, על שפע המים בלבד, וכך היו תולשים להם עגבניות ללפת בהן את הפת; ושיחי עוקץ-העקרב היו גדלים פרא כדפני הכורות, הפרחים הלבנים היו ממלאים את האוויר בושם של שניף וחלב רותח, שהיה מתערב עם הלחם שאכלו, והלחם היה טבול בו כבתוך תבלין שמן ומשכיע.

ה"פְּלִינֹת" שלבשו הכחורים כימים הם — התנופפו ברוח. היה חושך, וגשם התחיל מטפטף. הנערות הצטופפו לחוד תחת המטריות שלהן; מישהו הצית סיגריה, פנים צעירים ושיער לח הוארו לרגע והתנוצצו. אחד, לבוש "טוויורקה" רוסי, עמד ודיבר בהתלהבות בעננוע-ידיים. פועלים ובני-איכרים, מנהלי-עבודה, תימנים וספרדים, הצטופפו כאן, ליד ה"פוסטה".

היה חושך וגופות התנועעו כגרעינים, שיד נעלמה בוחשת בהם: שכרי-רעיונות שעבר זמנם הועלו הנה, מעין תוצרת-חרץ חסרת-ריות, שטעמה פג זה כבר, ופקעים בני האדמה הישנה-חדשה פקעי חיים חמים ותוססים, ומרץ, הרבה מרץ, ובתוכו גרעינים גדולים ולחים, שנראו כאילו נבטו בגשם היורד כאן לאיטו — טיפה-טיפה... וחושך, רק חלון צרף-הדואר קורע מרובע של אור בתוך החשכה. שניים-שלושה אנשים עומדים ליד החלון: "תור" קטן למדי. "היש מכתב עבורי?" והדוור — הוא מכיר את כולם ויודע את תוכנם של כל הגלויות עם השושנים וליכות-הזהב המודפסים עליהן — יודע הוא ומחייך — ואיש אינו נפגע, להיפך, הוא שותף והוא עד, ומשתתף בצער ובשמחה — וכשאין מכתב, פניו עצובים; ויש שפניו נוהרים. עצם קבלת מכתב הוא מאורע גדול — אם הוא בא מחוץ-לארץ, מאורע כפול. הכל יודעים עליו. ומראה המכתבים עצמם, שבוליהם המגוונים וכתבותיהן הלועזיות מאירות — מראיהם כמראה פרחים נדירים בשדה-שלף עזוב...

יעל קיבלה מכתב, הוא נמסר לה בחגיגות רבה. "מן הגליל", אמר הדוור. הגליל היה רחוק מאוד מיהודה, מרחק עשרה ימים הליכה ברגל ושלושה ימים ברכב — רכב מפואר: פדרות-ענק מצלצלות בשרשרותיהן ורתומות לקרונות ישנים ומשתקשים; זה היה מסע ימים ולילות בין הרי-הגליל; ואדי-ערה, קן שורדים מפורסם בימים הם — עד לגנין, ודרך נצרת המעטירה והמלאה סודות, ואשר רוחו של ישו עוד מאהילה עליה ומפחידה את הבחורים שלנו, אלה אשר לקול צלצול פעמונים היו עצמותיהם רוחפות מפתד ומזכרונות עיירה רחוקה הנחונה לפרעות ושפך דם.

יעל היתה מלגלת עליהם לפרקים ומספרת כאריכות וכהנאה על טיולה בירושלים ועל ים פעמונים, וצלצול אדיר ומפלא, ששמעה כמגרש הרוסים וששפך עליה שפע עליצות.

המכתב שקיבלה יעל היה מאת רוד ברגמן. זה היה אדם שהכירתהו מעט מאוד. היא פגשה אותו כהיותה בגליל ולא ידעה דבר על חייו. היה זה בחור גבוה מאוד, כפוף מקצת, ויעל קראה לא בפני עצמה "אטלס". האיש נראה לה כנושא משהו כבד מאוד על כתפיו... עיניו היו מביטות נכחן למרחקים, וליעל נדמה היה, שאין הוא רואה אותה כלל. הילוכו היה כשל אדם רגיל לצעוד על שטחים נרחבים מאוד — בלי לראות לפניו מעצור כלשהו. במקרה אחד פגשה אותו יעל ברחובות תל-אביב, הוא צעד ברחובות העיר, כמורד ארץ בשעלו. עוברים ושבים הביטו אליהם בתמיהה, ויעל מיד חשה בזה ונטרף עליה צעדה והיתה מדרה אחריו: שני צעדים על כל צעד שלו. לא היה כל קצב ביניהם, לא היתה כל התאמה ביניהם — והוא — הוא לא הרגיש דבר, כשיצאו את העיר נשמה יעל לרווחה, אבל הוא העבירה אז לשטח לא מציאותי כלל. זה לא היה "הבחור" שלה, זה היה משהו שלא ידעה פנותו.

המכתב היה מכינת: "יש לי מאלאריה", כתב, "ואני רוצה לבוא להבראה ליהודה. התוכלי למצוא לי שמירה בכרם או במיקשה?"

כן, היא תוכל, ודאי מקרה מפליא ממש. הרי הכרם הגובל עם פרדסם זקוק לשומר, אלה הירועים כאן כמרדנים גדולים, אבל היא תחפש, היא תוכל, היא תמצא — אין כל ספק, עליו לבוא להבראה.

והיא שוב תימצא במחיצתו הנפלאה. שוב יהיה חג גדול — כאשר היה תמיד להימצא בחברתו.

יעל חלצה את סנדליה התימניים ונעלה נעליים לכנות, חבשה את שמלת-השבת, הרטיבה וחזרה והרטיבה את שערותיה, סרקה והחליקתן ככל האפשר

העולשין התפרצו מאדמת החמרה שבלב החצר ופרחיהם הכחולים-סגולים היו רועדים בבוקר ברוח קדים בשומת חציר ועשבים קמלים; לרוח זו היו גם עצי-הזית שכחצר נכנעים ונעים מערבה, כשבטנת עליהם האפורה הופכת למעלה ומכסיפה.

יעל היתה צועדת ברגליה היחפות על היבליית הקמלה והחמה, והרגישה שהקיץ בא.

אותו קיץ נפלו לידיה כתבי טולסטוי ודוסטויבסקי (כל ספר שנמצא היה מאורע בלתי רגיל כימים הם), משהו כאילו ניענע את שורשיה וטיטל את אותם קמעה, אבל הטלטלה דמתה למעין חריש מאוורר והיא הרגישה בזרם צמיחה בלתי משוער ונסתחררה במקצת.

מלחמה סוגרת כטבעת על יישוב קטן. העולם כולו מרוחק ונמצא אי-שם מעבר להרי חושך. היישוב תלוי כולו בכוח עצמו וביכולתו שלו, אווירה חמורה ואכזרית למדי — אבל יש התלכדות: פטיש גדול וכבד יורד והולם על הישוב והוא נרקע ואינו נשבר. ידוע ידע כי מה שרכש בידיו וביצפורניו — לא יאבד — זה ברור לו; וגם למעשה, לחיי יום-יום, ידעו זאת כולם בכל רמ"ח איבריהם — דבר לא ילך לאיבוד; מסקן זיחיים, ככשום והכינו שמן למאכל ולמאור, כי הנפט בא בארגזי-עץ מחוץ-לארץ. גידלו עגבניות-ענק עסיסיות, וראשי בצלים התגוללו ערימות-ערימות לאחר שהוציאו מן האדמה — והיו מתייבשים בחמה. אנשי הגליל היו מגיעים ליהודה בעגלותיהם הרתומות לפרדים, והעגלות מלאות שקי בר — חיטה זהובה וזכה, ועל הכול הפרדסים — ציפורי-הנפש של המושבה. את אלה היה עלינו להציל ויהי מה, גם אם הפרי לא נשלח אל מעבר לים והוא נערם ונקבר באדמה — אבל על העץ יש לשמור. ויום אחד עמד אבי המשפחה והחליט: "לומדים? די ללמוד בכלל!" — עמד והוציא את שני הנערים מבית-הספר, והם שניהם ילדים כמעט: ארוכים ורוים ובפניהם הצהבהבים-שזופים עוד רשומה המלריה, שנתנסו בה בילדותם

והשמחה היתה גדולה. יעל הצטרפה אליהם כדבר מוכן מאליו: אין לימודים, אין בית-ספר וקץ לעבודת-הבית בשביל יעל.

האב הביא שלושה מעדרים גדולים, הראה כיצד פותחים בור סביב העץ (ואין זה דבר קל בפרדס ישן, שהנטיעה שלו צפופה והעצים מסורבלים). הקטנים נאבקו במעדרים הכבדים, ויעל הביטה עליהם וחשבה: "מוקדם מדי —" וליכה נתכוון. גם האם התנגדה: "ילדים — הרי צריכים ללמוד —" אבל האב באחת: "איני רוצה כמלומדים", וכך נהפכו השלושה תחת ידי האב בזמן קצר לשלושה פועלים, פועלים ממש, בלי כל סימן של "חובבות". הימים הלכו הלוך וארוך, הלוך וחם — ועורם של השלושה קיבל צבע שחום והיה נבדל רק במעט מצבע האדמה שאותה עיבדו.

התגיות שבראשית עבודתם פגה לאט-לאט — ובמקומה בא ההרגל — ההרגל, שכוח-ההכרח יצר אותו, והקטנים קיבלו אותו בלי כל תמיהה. לא נבדלו במאומה מפועלים אחרים, חוץ ממה שלא הלכו ברגל לפרדס — הסייחה המיוחסת, שהיתה רתומה לעגלה ולמחרשה, היא שהביאתם לפרדס יום-יום.

במרוצת הימים תפס הפרדס את מקום בית-הספר ונעשה כמוהו לשיגרה. כל חברה אחרת, לכד מצניעות-הימים המשתקשים ואיוושת הרוח בעצים — לא היתה להם, כי בערב היו נופלים ונרדמים מיד. כל היום היו מתחשמים משרף-ההדרים בהשתפשפם בעצים, כלילה היו רואים לפני עיניהם עלים, המזן עלים מאושים ורוחשים, ועיניהם ואוזניהם נתמלאו וכבדו מאוד, והיו נרדמים ספוגי שמש ולשך — כפירות שמבשילים...

האב הוסיף לקרוא ב"ברלינר טאגבלאט" על נצחונות "הגרמנים שלנו", אך המלחמה התחילה מתקרבת לשערי הארץ. צרור האוכל שהאם היתה מכינה לקחתו לפרדס הלך וקטן, הלך ונצטמק — ובכל זאת הכיל עוד גבינה שזורה פסים צהובים של שמת; וזיתים שחורים גמלונים ובשריים. לאורך צינורות-המים שתלו הנערים כלאחר-יד שיחי עגבניות ופילפל, שהיו גדלים בלי כל

מתוך "גן שחרב" — מבחר סיפורים שיופיע בהוצאת תרמיל (הסיפור שעל שמו נקרא הספר הופיע בשנתו ב"עתון 77").

למד לשונך

קידח

חודש השני השני
ביוזמת המועצה הרונית של האקדמיה ללשון העברית
צרכה שיושבה בהם

חור בארץ, כדור כלל מעובד
מכובד, המשמש לרכיבת כפתור
וכיכובים. כגון: **מגזינים**, **מגזינים**
הכחון כיו אכנה לבין לולאה.
הלולאה היא רצועה קטנה של
אריג או של חוטים - מחוברת
כשני קצותיה - לשם רכיבת
הכפתור או להשתלת הגורה
וכי"ב. כגון: **Thread loop eyelet**.

אבקה

היה ימים אנקאות

חתיכת מחבת קארמה כעין
מספר, המחוברת לאבזם
ועוברת דרך האבקה.
כגון: **מגזינים**, **מגזינים**

לשון האבזם

רוכסן מתפרד
רוכסן הנפתח עם שולי הבגד.
ידוע בלשון השם "רוכסן"
"מאסנט". כגון: **מגזינים**, **מגזינים**

רוכסן מתפרד

כל אחת מן היחידות, שהתפר בצורה
כמה סוגי תכים הם, ואלה קצתם.
כגון: **מגזינים**, **מגזינים**

תך

תך מלל
תך בשפת האריג כדי להסיר
התפרות.
תך קבוצ
תך בתפר, הנוטה לתפר ככונה
בתכים גדולים, ומאפשר קיבוצ אריג
בכשיכת החים.

תך הכלקה
תך בתפר ארצי.
תך אבקאות
תך הנוטה לשליכה על שפת
האבקה.
תך נסתר
תך הנסתר בתוך הקיפוי.

תך דעתך: הכלקה, הבלוב, מכליב, משרש כ-ל-ב הם, ועניינם תפירה בתכים
גסים, הקמד אפוא לכסא את הביתית הרפה בסוף החיבה במלים
הכליב, מכליב ודמיהו, ולא תישמענה כעין מחליח וכי"ב

אפק כשביל האקראיה ללשון העברית כשירות לציבור ע"י

קבוצת הסנה

כדור-תורה ככונה ג"מ
דגרה-תורה ככונה ג"מ
צד-תורה ככונה ג"מ
חום-תורה ככונה ג"מ
עמד-תורה ככונה ג"מ
שעור-תורה ככונה ג"מ

לכל יתמרדו תלתליה, שמה את צמיד הכסף המרוקע על זרועה, וסרה לבית
שבקצה המושבה. היא לא הכירה את האיכר, שלא היה מידידי האב. וחששה
שגם הוא אינו מכיר אותה. אבל כשפרשה לפניו את מטרת בואה, נחמצצמו
פתאום עיניו הירוקות והחלו לירות זיקים עכורים. "אהה, הרי את לציידים. לצד
ה'רוסים'. זה ידוע!" היא עמדה והביטה אליו וחשבה: הרי אלה זוכים
ירוקים שנמלטים מעיניו, זכובי-אשפה ירוקים. שמחה על הגדרתה ושכחה
אותו לגמרי, עמדה ושתיקה - בבת-אחת נשתנו פניו של האיכר - ובטון
מעשי-מסחרי שאל: "וכמה הוא מבקש עבור העונה, הבחור הרוסי?" פני יעל
לא נשתנו. "איני יודעת, אמרה, יבוא ותדבר עימו."
"טוב, אני מחכה לו."

היה זה נצחון גדול בימים ההם, אבל היא קיבלה אותו כדבר מובן מאליו.
והוא בא, הוא בא ומילא לפתע את כל האופק ביישותו. התמונה היתה דחוסה
ומלאה: ענפי העצים ארחו לו מיד למסגרת, ופסי-התכלת ממעל לראשו היו
הרקע, לפנים אלה, לקומה הגדולה והמסתורית - הכל הצטרף מיד למשהו
שלם וקבוע כאילו יישותו היא-היא שחיברה את כל החלקים הנפרדים
למיניהם ויצרה משהו שלם, שהיה קיים אלא שלא נתחבר. דרכי-החול
המשתלשלות בין גדרות-השיטה השתטחו לפני צעדיו - כאילו חיכו זה כבר
לבוואו, כאילו היה כבר אי-פעם צועד כאן, לפני דורות, וחזר זה עתה מאי-
שם... כשהיה מושיט את ידו ותולש זולזל בשעת הליכה, היה הזולזל נתלש,
מפזז בעלילות בין אצבעותיו הגדולות. הוא היה שותל ונוטע כמו שהיה נושם
ומהלך: מלך גדול כממלכת-הירק, ומתרועע היה עם שושנים, אהבן וגידלן
כצכעים שונים. יעל היתה צוחקת לו: "נו, דוד, יש משהו?" - מיד היה תוחב
ידו לכיס מעילו הפנימי ומוציא משם שושנה מקומטת וחמה ומושיט לה...
היה לו סכין, אולרה-הרכבה, שהיה מחזיק תמיד בידיו והיה חותך ומפצל ענפים
רכים או שרביטי קנה שהיו מזדמנים לו. על אחת מאצבעותיו היתה צלקת -
חתך עמוק, ויעל שאלה והתלוצצה כאחד: "פצע זה בא לך ודאי מן הסכין
הנצחי הזה."

הוא חיך ושחק.
יעל חשה כיופיו של האיש. שקט נפלא מילא אותה, שקשוק המים והעצים
הטלולים נתמזגו בתוכה בשלווה גדולה, והבולבולים שקיננו בצמרות היו
מרטיטים קלות משהו רחוק וחבויו מאוד.
הוא התגבר על הקדחת - אבל לפרקים היתה עוד פוקדת אותו, ואז היה נבוך,
כמבקש סליחה על הקורה אותו. - "יש לך חום, דוד?" - והוא בלי אומר
היה מושיט לה את ידו והיא אוחזת בה ובודקת את הדופק. היא נתמחתה כל-
כך במשפחה, שידעה כמעט בדיוק את מידת החום לפי הדופק - כן, חום
גבוה, למעלה משלושים ותשע." טבלה אלונטית במים מן הכר ושמה
לראשו...

הוא לא הודה, ולא הודה גם כשיעל היתה מביאה לו מדי פעם כפעם בקבוק
חלב גדול מן הבית. לעתים היה סר אל הפרדס, מסתכל אל האחים, כשהם
משקים תחת העצים, מביא עימו סל ענבים, מעמידו והולך לו כלעומת שבא.
יום אחד החליטו לערוך טיול לירקון וקבעו אותו לשבת בבוקר. אותה שבת
ניצורה יעל בשעה מוקדמת מדי. הכל ישנו עדיין. על זוגית החלון התרפק
פרפר שחור, גדול ושעיר, התרפק וסאן והעלה אבק מעל כנפיו. יעל שנאה את
הפרפרים השחורים האלה, בקפיצה אחת קמה ופתחה את החלון והוא
התעופף. על הזית שמול החלון ישבה "מיצי" החתולה והסתכלה בנענועים
באנקורים הרוחשים ממעל לראשה. כשראתה את יעל קפצה ארצה וביילת-
רעב תבעה את מנת הבוקר שלה. יעל נכנסה למטבח, חיממה את סיר-החלב,
שחתה כוס ויצקה ומילאה ממנו בקבוק ירוק ועב-כוס. היא יצאה את
המושבה. הטל מחק את כל עקבות-החול, והחול השתרע לח ושבת. איש לא
נראה בדרך אל הפרדסים - שיתן גמור. מנועי-הבארות שתקו, העצים
כאילו ספגו את מנת המים השהייעית שלהם כחכיון שורשיהם ברממה גדולה,
ללא כל נייע. היא עברה את הפרדס שמראהו היה מוזר כיום-מנוחה. העצים
עמדו מתאפקים ללא זרזיף-מים - ללא קול מזמרה. היא החלה ללכת לעבר
הכרם, רוח קמה פתאום והיא מרשרשת כגפנים. היא הלכה הלך והתקרר
לסוכה, ומיד ראתה שהוא שוכב על המחצלת. "ודאי נרדם אחרי שמירת
לילה," חשבה והלכה והתקרבה, עד שעמדה לידו. הוא שכב לכוש חולצת-
שבת לבנה ונקייה. ובמקום החזה, ממעל, הצטייר חור קטן ושחור וממנו
השתלשל קו אדום רחב, נמשך ויורד, נמשך ויורד עד קצה החולצה. הוא נראה
כישן. בידו החזיק אשכול ענבי "רוזט" גדולים וורודים - ותלתל אחד
מבלודיתו נשמט והיה מתנפנף על מצחו בנושבו בו הרוח.

עיניה של יעל נדבקו כתלתל המתנועע ולא זז ממנו. הסוכה היתה ריקה:
השמיכה, הכר, המעיל העבה, המזוודה, הכל נעלם - רק כד-המים עמד
בפינה שחור ולח, בצווארו נתון צרור פרחי עוקץ העקרב הלבן. "את אלה
הכין עבורי," - עברה מחשבה את מוחה. היא כרעה, תפשה ידו, היא חיפשה
את הדופק, הדופק לא העיד על חום. לא העיד כלל. היא החזיקה פתאום
בבקבוק-החלב - החלב עוד היה חם... משהו רישרש מאחוריה. הסבה את
ראשה. במרחק-מה היה מושלך ספר רוסי, כשעליו מתדפרפים לרוח-הבוקר,
אחד-אחד, עלה לרגע, עלה לרגע...

"יש הונג" בע"מ

רח' הס 14, ת"א
טל' 653147, 651239

חימיקלים בסיסיים
ומתכות מסוגים שונים.
יבוא - יצוא - חליפין
קומיסיון